

بررسی مفهوم دل‌بستگی به مکان با تاکید بر

عوامل کالبدی و محیطی

مهیار منصف^{۱*}، علی اکبر سالاری پور^۲، نورالدین عظیمی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری دانشگاه گیلان، mahyar.monsef@gmail.com

۲- استادیار و عضو هیئت علمی گروه شهرسازی دانشگاه گیلان، salaripour@guilan.ac.ir

۳- دانشیار و عضو هیئت علمی گروه شهرسازی دانشگاه گیلان، Azimi@guilan.ac.ir

چکیده

دل‌بستگی به مکان درگیری عاطفی با مکان‌ها، و تعاملی بین انسان و مکان است که نتیجه‌ی شرایط خاص یک مکان و خصوصیات افراد می‌باشد و خشنودی عاطفی و تمایلی قوی برای برقرار داشتن نزدیکی به آن مکان را در پی دارد. دل‌بستگی به مکان در سال‌های اخیر توجه علمی بسیار کسب کرده است و حجم پژوهش‌های علمی پرداخته شده به این موضوع، اهمیت آن به عنوان یکی از متغیرهای مکانی را تایید می‌نماید. هدف این مقاله تبیین مفهوم دل‌بستگی به مکان و شناخت عوامل کالبدی موثر بر آن می‌باشد. مقاله‌ی حاضر یک مقاله‌ی مروری (مقاله‌ی گردآوری) است که به روش کتابخانه‌ای انجام شده است. با توجه به مطالعات انجام شده عوامل موثر بر دل‌بستگی به مکان را می‌توان به سه دسته (فردی، کالبدی، اجتماعی) تقسیم بندی کرد که عوامل کالبدی موثر بر دل‌بستگی بدین گونه می‌باشند: ۱- عوامل محیطی ۲- موقعیت مکان و دسترسی ۳- تنوع فضایی ۴- ایمنی ۵- مقیاس انسانی ۶- زیبایی بصری ۷- نفوذپذیری. نتایج مطالعات مختلف نشان می‌دهد که کیفیت و مطلوبیت هرکدام از مولفه‌های ذکر شده نقش بسزایی در افزایش حس دل‌بستگی به مکان در ساکنان آن محدوده دارد. در پایان پژوهش حاضر و با شناخت عوامل کالبدی، راهکارهای مختصری ارائه می‌کنیم تا نقش برنامه ریزان و طراحان شهری را در افزایش دل‌بستگی به مکان مشخص کنیم.

واژه‌های کلیدی: دل‌بستگی به مکان، عوامل موثر بر دل‌بستگی، شاخص‌های کالبدی، مولفه‌های فیزیکی